

**Recenzja w postępowaniu w sprawie nadania stopnia
doktora habilitowanego
dr Wiesławowi Ochwatowi**

Zlecniodawca opinii

Rada do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie zlecenie podjęte na podstawie pisma Przewodniczącej, dr hab. Moniki Gardoń-Preinl, prof. AMKP z dnia 1.07.2024 r. w związku z uchwałą nr 31/2024 Rady Do Spraw Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie z dnia 17.06.2024 r.

Wykaz dokumentów:

1. Wniosek przewodni
2. Dane wnioskodawcy
3. Kopia dyplomu uzyskania doktora sztuki
4. Autoreferat
5. Materiały audio i video
6. Wykaz osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny wraz załącznikami (skany dokumentów)
7. Zrealizowane oryginalne osiągnięcie artystyczne – płyta CD

Sylwetka Habilitanta

Pan Wiesław Ochwat jest absolwentem klasy akordeonu Państwowej Szkoły Muzycznej w Bochni oraz Zespołu Szkół Muzycznych im. Ignacego Jana Paderewskiego

w Tarnowie w klasie akordeonu mgra Wiesława Kusiona. Jako uczeń zdobywał laury na wielu konkursach m.in. wyróżnienie na XIV Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Akordeonowej (Przemyśl, 2005) czy III nagroda w XII Gorlickich Konfrontacjach Akordeonowych (Gorlice, 2007). Swój warsztat doskonalił pod okiem wybitnych polskich akordeonistów, takich jak: prof. Włodzimierz Lech Puchnowski, prof. Jerzy Jurek, prof. Bogdan Dowlasz, prof. Marek Andrysek. Ten szczególny czas sprawił, że postanowił kontynuować swój rozwój w Akademii Muzycznej w Krakowie.

W 2009 rozpoczął studia w klasie akordeonu dra Janusza Patera i jak wspomina w autoreferacie doktorant **„Praca z Profesorem podczas studiów była niezwykle intensywna i inspirująca. Dotykała wielu istotnych dla muzyki aspektów, poczynając od samego warsztatu instrumentalnego, poprzez zagadnienia z harmonii, historii i estetyki muzyki, na filozofii i matematyce skończywszy”**.

W latach 2014–2018 habilitant odbył studia doktoranckie w Akademii Muzycznej w Krakowie. 7 marca 2019 roku na podstawie pracy doktorskiej **„Polska solowa literatura akordeonowa XXI wieku. Indywidualne koncepcje twórcze i ich wpływ na rozwój możliwości wyrazowych instrumentu na przykładzie wybranych utworów”** Rada Wydziału Instrumentalnego AMKP w Krakowie nadała mu stopień doktora sztuki.

Niezwykle cenny wydaje się z punktu widzenia rozwoju artystycznego udział w dwuletnim projekcie **Italian Accordion Academy**–poświęconego sztuce akordeonowej. Studia te prowadzone były przez Claudia Jacomucciego oraz ekspertkę w zakresie techniki Alexandra – Kathleen Delaney. Aktualnie habilitant jest nauczycielem w Państwowej Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej II stopnia im. Fryderyka Chopina w Krakowie oraz wykładowcą w Akademii Muzycznej Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie.

Ocena dorobku artystycznego habilitanta

Dorobek artystyczny doktoranta jest imponujący. Jak wspomina w autoreferacie ważne miejsce w jego działalności zajmują rozmaite składy kameralne: Jednym z nich jest kwintet akordeonowy (**New Accordion Quintet**), który współtworzy z Grzegorzem Palusem, Aleną Budziňáková, Jacekiem Kopiecem, Mateuszem Dudekiem oraz Maciejem Zimką. Ta plejada utytułowanych akordeonistów ma na swoim koncie wiele prawykonań,

prezentowanych m.in. podczas kilku edycji **Krakowskiego Festiwalu Akordeonowego – jednej z najważniejszych wydarzeń akordeonowych w Polsce**. Współtworzy również zespół muzyki współczesnej **Glyptos Ensemble**, w skład którego wchodzi Witold Wróbel – obój, róg angielski, Ewa Baranowska – fortepian, Kamil Gumieła – saksofon oraz Magda Gumieła – skrzypce. Współpracował z wiolonczelistką Julią Kotarbą z którą wykonywał m.in. kompozycje Jana Sebastiana Bacha, Adama Walacińskiego, Heikkiego Valpoliego, Béli Bartóka, Zbigniewa Bargielskiego, Sofii Gubajduliny, Yujiego Takahashiego oraz Astora Piazzolli.

Jednym z istotnych filarów działalności habilitanta jest duet akordeonowy współtworzony z Maciejem Zimką. **W mojej opinii jest to jeden z ciekawszych tego typu składów w ostatniej dekadzie w Polsce**. Muzycy są przyjaciółmi. Razem pracują w Akademii Muzycznej Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Współtworzą i programują Krakowski Festiwal Akordeonowy. Zespół powstał w 2012 roku i ma w repertuarze transkrypcje utworów Jana Sebastiana Bacha, Edwarda Griega, Gabriela Fauré, Siergieja Prokofiewa, Modesta Musorgskiego, Igora Strawińskiego, Léona Boëllmanna, Václava Trojana a także utwory oryginalnie napisane na ten skład przez Torbjörna Lundquista, Walerego Koladiuka, Jerzego Mądrowskiego, Zbigniewa Bargielskiego, Andrzeja Krzanowskiego. Gros repertuaru stanowią utwory stworzone specjalnie z myślą o duecie przez Jagnę Krzanowską, Pawła Łukowca, wspomnianego Wacława Kyryłowa, Marzenę Majcher, Macieja Zimkę i innych. Warto dodać, że wydana w wydawnictwie Requiem Records w 2021 roku, **płyta tego duetu zatytułowana „AccoChameleon”, jest w mojej opinii jedną z najbardziej udanych płyt pod względem realizacji dźwiękowej, nagranych w ostatnich latach z udziałem polskich akordeonistów**. Jak wynika z dokumentacji, Wiesław Ochwat wraz z Maciejem Zimką wykonali ponad sto koncertów zapraszając do współpracy również innych wykonawców: Magdalena Cornelius-Kulig (mezzosopran) oraz Piotr Lempa (bas).

Ważne miejsce w działalności doktoranta ma miejsce **działalność solowa**. W swoim repertuarze posiada głównie utwory współczesne oryginalnie napisane na akordeon, autorstwa takich twórców jak: Krzanowski, Gubajdulina, Cienciata, Olczak, Tuchowski, Blecharz, Majkusiak, Scheller, Janas, Zimka, Peszat, Jacomucci, a także transkrypcje. Owocem działalności solowej jest wydany w 2020 roku solowy album **„Between Paths”** – współczesna

muzyka akordeonowa, który ukazał się nakładem wydawnictwa DUX. Płyty ta to konglomerat różnych twórców a także stylistycznych kontekstów. **Na szczególną uwagę zasługują tu wykonanie Sonaty nr 1 „Infinity” Pawła Janasa. Zarejestrowana interpretacja ma ciekawą narrację, a operowanie głośnicą w połączeniu z grą na akordeonie (cz. II) – zasługuje na najwyższe uznanie.** Płyta ta została dostrzeżona przez jurorów Międzynarodowego Konkursu „Muzyczne Orły” 2021 i otrzymała nagrodę w postaci złotego dyplomu.

Habilitant jest muzykiem niezwykle wszechstronnym. Świadczy o tym zainteresowanie muzyką improwizowaną, w tym rozrywkową. Na tym gruncie współpracuje m.in. z Wojciechem Klichem, Pawłem Pawlikowskim (pseud. Jascha Lieberman) z którym współtworzy Jascha Lieberman Trio, Magdaleną Lechowską, jazzowym skrzypkiem Stanisławem Słowińskim a także zespołem improwizowanego rocka „Okno”. Jak pisze w autoreferacie **„Zamiłowanie do muzyki improwizowanej dało mi bezcenną możliwość współpracy z wieloma wspaniałymi artystami i poznania innych, niezwykle różnorodnych muzycznych światów, ale też niejednokrotnie prowadziło mnie w zupełnie nie znane mi rejony, gdzie byłem zmuszony odnaleźć się w całkowicie obcym kontekście, często pozornie nie pasującym do stereotypowo pojmowanego świata akordeonu...”**

Szerokie spektrum działalności habilitanta to również liczne prawykonania. W pewnym sensie krakowski ośrodek wiedzy w tym zakresie prym w ostatniej dekadzie. Habilitant prawykonał 7 kompozycji na akordeon solo, 63 kompozycje kameralne oraz dwa koncerty instrumentalne. **Uważam to za niezwykle wkład w rozwój polskiej literatury akordeonowej – solowej i kameralnej. W tym wypadku nie tylko ilość prawykonań ma tu znaczenie, ale również miejsce przywołanych prawykonań a także sposób ich prezentacji.** W mojej ocenie jednym z ciekawszych znanych mi kompozycji jest **„Concerto in between” Mikołaja Majkusiaka na akordeon ćwierćtonowy i orkiestrę kameralną, które habilitant wskazał do oceny w postaci dzieła artystycznego. Współpracę z kompozytorami w tym zakresie należy ocenić jako niezwykle potrzebną i wartościową.**

Ocena działalności naukowej

W ramach działalności naukowej na pierwszy plan wysuwa się oryginalny pomysł habilitanta dotyczący akordeonu ćwierćtonowego. Podobne działania podejmował w Polsce dr Eneas Kubit z Akademii Muzycznej w Łodzi. Działania krakowskiego habilitanta zostały dostrzeżone m.in. w ostatniej z prac dyplomowych gdańskiego studenta Adama Tarnożka¹. W pracy tej autor wymienia szereg kompozycji, których habilitant był inicjatorem. Wśród nich:

1. Piotr Peszat - Jenny's soul, Or Dirk's #2 na akordeon ćwierćtonowy, audio playback i wideo (2017).
2. Maciej Zimka - Ad noctum na akordeon ćwierćtonowy, akordeon tradycyjny, róg angielski, klarnet i klarnet basowy (2018)
3. Paweł Janas - Ignis Fatuus na akordeon ćwierćtonowy i akordeon tradycyjny (2020)
4. Mikołaj Majkusiak - Concerto in Between na akordeon ćwierćtonowy i orkiestrę kameralną (2022)
5. Alina Dzieciół - In Trance na akordeon ćwierćtonowy i cztery akordeony tradycyjne (2022)
6. Jarosław Płonka - Wyjechali na akordeon ćwierćtonowy, trzy akordeony tradycyjne oraz głos (2023)
7. Simon Hellewell - Re/Starts (2023). 8. Maciej Zimka - The Fall #4 na akordeon ćwierćtonowy i dwa akordeony tradycyjne (2023).

Taki rozwój literatury z udziałem akordeonu ćwierćtonowego jest niezwykle nowatorski. Instrument ten oferuje ciekawą paletę brzmień o czym mamy okazję się przekonać w załączonych do oceny nagraniach habilitanta.

Ocena działalności pedagogicznej i organizacyjnej

Uczniowie i studenci pracujący pod okiem habilitanta to czynni na estradzie koncertowej młodzi artyści. Potwierdzeniem dużego zaangażowania habilitanta oraz jego wysokich

---

¹ Tarnożek A. – Akordeon ćwierćtonowy - historia powstania i rozwoju, Gdańsk 2024. Praca dyplomowa napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Elżbiety Rosińskiej.

umiejętności dydaktycznych są osiągnięcia konkursowe. Jako wykładowca prowadzi warsztaty i konsultacje w szkołach muzycznych. Jest też jurorem konkursów akordeonowych. Ważną inicjatywą jest współtworzenie konkursu dla uczniów szkół muzycznych pierwszego stopnia, organizowanego pod auspicjami Centrum Edukacji Artystycznej w Warszawie. Wspomniany już w recenzji **Krakowski Festiwal Akordeonowy** oraz **Festiwal Prawykonań Utworów Akordeonowych**, których habilitant jest współorganizatorem świadczą o wielkiej wizji rozwoju akordeonu w Polsce, a także ukazują habilitanta jako artystę, który doskonale zna meandry pozyskiwania funduszy oraz strategię organizacji wydarzeń kulturalnych, których cechą jest wysoka wartość artystyczna.

Ocena osiągnięcia artystycznego

Wskazany przez habilitanta do oceny osiągnięciem artystycznym jest płyta CD „**In between. Accordion and quarter-tone accordion Polish concertos**”, której wydawcą jest Requiem Records – Opus Series 86/2022. Album zawiera nagrania dwóch koncertów: Koncertu na akordeon i orkiestrę kameralną Macieja Zimki oraz „Concerto in between” na akordeon ćwierćtonowy i orkiestrę kameralną Mikołaja Majkusiaka. Habilitant nagrał ten album wraz z Orkiestrą Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa „Sinfonietta Cracovia” pod batutą Macieja Tworka. Habilitant wybierał do programu płyty dzieła dwóch uznanych polskich akordeonistów i kompozytorów zarazem, dla których akordeon nie ma żadnych tajemnic. Album otrzymał wiele pozytywnych recenzji na łamach portalu LongPlay czy czasopisma „Ruch Muzyczny” a także liczne nagrody branżowe, których potwierdzenie znajdujemy w dokumentacji.

Maciej Zimka – Concerto

Szczególnie bliski jest mi utwór Macieja Zimki, którego byłem inicjatorem powstania. Znam tę kompozycję i bardzo dobrze wspominam moment jej przygotowania przez kompozytora. W założeniu miał być to wirtuozowski koncert z przeznaczeniem dla koncertujących akordeonistów. Utwór cieszy się zainteresowaniem wśród studentów i jest chętnie wykonywany. Wiesław Ochwat doskonale rozumie założenia kompozytora. Jego gra imponuje wirtuozerią, dobrym poczuciem rytmu, świeżością i temperamentem. Ciekawostkę stanowi autorska kadencja stworzona przez habilitanta.

Jest inna od tej pierwotnie zapisanej. Nawiązuje teksturą do kompozycji Zimki. Słychać w niej zdobycze gatunku minimal music. Jest w pewnym sensie osobnym muzycznym bytem, jakby komentarzem solisty, chwilową improwizowaną wypowiedzią, w której habilitant czuje się swobodnie.

Na uwagę zasługuje doborowa współpraca pomiędzy solistą a orkiestrą – znakomicie poprowadzoną i przygotowaną przez maestro Tworka. Tu brawurowo niemal prezentują się poszczególne grupy instrumentów, pieczołowicie realizujące niełatwe rytmiczne i intonacyjne fragmenty. Akordeon brzmi na płycie ciekawie a jego ujęcie na tle aparatu orkiestrowego jest interesujące. Przestrzeń i dobre proporcje dynamiczne pomiędzy orkiestrą a solistą wydają się dobrane perfekcyjnie. Jako wykonawca tego utworu niektóre fragmenty kompozycji czuję jako bardziej ostre, z przerysowaniem i uwypukleniem kontekstów rytmicznych. Imponuje mi jednak wielka swoboda techniczna habilitanta we fragmentach, które są niezwykle wymagające.

Mikołaj Majkusiak – Concerto in between

Od dłuższego czasu z ciekawością obserwuję rozwój literatury z udziałem akordeonu ćwierćtonowego. Liczba tych utworów stale rośnie, a sam instrument ciekawi zarówno twórców jak i wykonawców. Habilitant wykonał ważny krok w postaci zamówienia głośnic ćwierćtonowych. Ich zakup został zrealizowany z grantu Akademii Muzycznej w Krakowie. W wywiadzie zawartym we wspomnianej pracy dyplomowej Adama Tarnożka, habilitant wspomina o chęci zbudowania akordeonu ćwierćtonowego, który posiadałby wszystkie głośnice ćwierćtonowe. Zamówienie habilitanta w postaci kompozycji u Mikołaja Majkusiaka jest niezwykle ważnym krokiem w kierunku rozwoju instrumentu jak i dedykowanej mu literatury. To już nie jest próba czy chęć skomponowania przez kompozytora utworu z udziałem akordeonu ćwierćtonowego, ale pełnoprawny utwór, który myślę zagości w repertuarze kolejnych wykonawców. Interpretacja zarejestrowana na płycie podkreśla walory tego dzieła. Habilitant wykonuje „Concerto in between” z dużym wyczuciem. Jego gra jest jakby odmienna od gry na akordeonie. Emanuje tu duża dojrzałość wykonawcza, kreatywność w doborze dynamiki i uzupełniania poszczególnych planów brzmieniowych z orkiestrą. Barwa akordeonu znakomicie łączy się ze smyczkami a samo

nagranie brzmi frapująco. Rytmiczne kaskady, transowe niemal repetycje stawiają ten utwór, jako jeden z ważniejszych z udziałem akordeonu ćwierćtonowego.

Kompozycja została prawykonana w 2022 roku, podczas koncertu inaugurującego VI Krakowski Festiwal Akordeonowy. Wykonanie to zostało wyróżnione przez kapitułę nagrody Muzyczne Orły, która przyznała statuetkę „Muzycznego Orła” – w ramach Międzynarodowego Konkursu Muzycznego „Muzyczne Orły” 2023.

Konkluzja

Pan dr Wiesław Ochwat to wszechstronny artysta. Świadczą o tym różnorakie projekty artystyczne, których jest inicjatorem oraz w których występuje na specjalne zaproszenie. Wykonuje koncerty na akordeonie i akordeonie ćwierćtonowym. Chętnie sięga po zdobycze muzyki improwizowanej i czuje się swobodnie we wielu gatunkach muzycznych. Jego zainteresowania ukierunkowane są na wykonywanie muzyki nowej. Współpraca z kompozytorami, liczne inspiracje i zamówienia nowej literatury stawiają Pana Ochwatą jako osobę kreującą rozwój akordeonistyki. Nie sposób mówiąc o aktywności polskich akordeonistów bez przywołania nazwiska tego artysty. W mojej ocenie krakowski ośrodek, który reprezentuje jest ważnym artystycznie miejscem na akordeonowej mapie Polski, a Pan Wiesław Ochwat jest kontynuatorem bogatej tradycji krakowskiej klasy akordeonu.

Imponująca działalność artystyczna to wyraz pracowitości, konsekwencji i świadomej strategii realizacji zamierzonych celów. To wszystko pozwala uznać działalność Pana Wiesława Ochwatę po uzyskaniu stopnia doktora (w rozumieniu art. 219 Ustawy z dnia 20.07.2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce Dz.U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.) **za znaczący wkład w rozwój reprezentowanej dziedziny sztuki, w dyscyplinie sztuki muzyczne.**

Osiągnięcia Pana dra Wiesława Ochwatę przyjmuję.

Gdańsk, 02.09.2024r. / dr hab. Paweł Zagańczyk, prof. AM /

